

Enligt sändlista

BILDANDE AV *Bastusjöklippens naturreservat*

Objektnummer	2051783	
Län	Västernorrland	
Kommun	Härnösand och Sollefteå kommuner.	
Socken	Viksjö, Graninge	
Fastighet	Tallåsen 1:8 Bastusjöhöjden 1:3 del av Bastusjöhöjden 1:2	
Markägare	Privata och Naturvårdsverket.	
Förvaltare	Länsstyrelsen	
Lägesbeskrivning	Cirka 15 kilometer nordväst om Viksjö.	
Mittpunkt	x: 614797,8 y: 6976350 (SWEREF 99)	
Areal [hektar]	51,3	
Prod skogsmark [ha]	47,0	
Naturtyper [ha]	Tallskog	14,1
	Lövblandad barrskog	12,5
	Granskog	11,5
	Barrblandskog	7,9
	Skogsimpediment	4,3
	Triviallövskog	0,4
	Ungskog inkl. hyggen	0,3
	Lövsumpskog	0,2
	Barrsumpskog	0,1

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar länsstyrelsen det område som utmärkts på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen i enlighet med 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om

områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att de föreskrifter som framgår av detta beslut ska gälla beträffande naturreservatet.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 5 och 6 §§ miljöbalken gäller från den dag de vinner laga kraft. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller från kungörelsedatum även om beslutet överklagas.

I enlighet med 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan.

SYFTE

Området skyddas i syfte att bevara biologisk mångfald och en värdefull naturmiljö, närmare bestämt en barrnaturskog. Denna hyser redan idag förhållandevis mycket av de strukturer såsom döda stående och liggande träd som är kännetecknande för ett naturligt fungerande skogsekosystem. Nybildning av strukturer sker också fortlöpande, vilket gör att vissa naturvärden med tiden kan förväntas utvecklas än mer.

Vidare ska den lövrika sydväxtbergsmiljön med därtill hörande flora samt strukturer, såsom döda stående och liggande löv- och barrträd, bevaras och få utvecklas.

Skyddet ska även säkra förekomsten av den starkt hotade växten smällvedel.

Syftena ska uppnås genom att i första hand lämna skogsmiljöerna till att utvecklas fritt efter naturligt förekommande processer. För att gynna smällvedel kan åtgärder som naturvårdsbränning eller motsvarande störning komma att genomföras inom en begränsad del av området.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden.

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att:

- 1 uppföra byggnad, mast, eller annan anläggning.
- 2 bedriva täkt, anordna upplag, borra, spränga, schakta, gräva, utfylla, tippa eller på annat sätt skada mark och block.
- 3 dika, dikesrensa eller dämna.
- 4 anlägga väg, stig eller spång.
- 5 anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad.
- 6 bedriva skogsbruk; avverka eller på annat sätt skada levande eller döda, stående eller omkullfallna, träd och buskar, samt utföra annan skogsvårdsåtgärd.
- 7 sprida kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, kalk eller gödningsämnen.
- 8 inplantera djur, växter eller andra organismer.

- 9 framföra motordrivet fordon. Förbudet gäller ej snöskoter på snötäckt mark samt uttransport av fällda älgar, björnar och annat högvilt, varvid risken för skador på mark och vegetation ska minimeras.
- 10 upplåta mark för militär övningsverksamhet.
- 11 uppföra jaktorn utan länsstyrelsens tillstånd.

B. Föreskrifter om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt att tåla intrång enligt 7 kap. 6 § miljöbalken.

Markägare och innehavare av särskild rätt förpliktigas tåla att följande åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet:

- 1 upphuggning och markering av reservatsgränsen.
- 2 uppsättning av informationstavlor.
- 3 anläggande och underhåll av mindre friluftsanordningar, såsom exempelvis rastplats och stigar.
- 4 undersökningar av mark, vegetation och djurliv, samt markering av därtill hörande ytor.
- 5 avlägsnande av eventuella främmande arter; exempelvis contorta-tall eller lupiner.
- 6 kontrollerade naturvårdsbränningar i syfte att gynna smällvedel, med eventuella därtill hörande åtgärder, som exempelvis selektiva huggningsingrepp och anläggande av mineraljordssträngar. Föreskriften gäller endast i en del av reservatet, se bilaga 1.
- 7 röjning av igenväxningsvegetation och sly för att gynna smällvedel. Föreskriften gäller endast i en del av reservatet, se bilaga 1.
- 8 utsättning/utplantering av smällvedel. Föreskriften gäller endast i en del av reservatet, se bilaga 1.
- 9 manuell markstörning; exempelvis krattning eller hackning, för att gynna smällvedel. Föreskriften gäller endast i en del av reservatet, se bilaga 1.
- 10 manuell röjning av träd och buskar som växer på fornlämning.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet.

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att:

- 1 fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar.
- 2 plocka, gräva upp eller på annat sätt ta bort kärlväxter, mossor, lavar eller svampar, med undantag för plockning av icke fridlysta marklevande svampar, samt bär.
- 3 framföra motordrivet fordon. Förbudet gäller inte snöskoter på snötäckt mark.
- 4 insamla eller föra bort insekter eller andra ryggradslösa djur.
- 5 genom grävning eller på annat sätt skada mark och block.

- 6 sätta upp skylt, tavla, affisch eller göra inskrift.
- 7 klättra i boträd eller på annat sätt medvetet störa eller skada djurlivet.
- 8 genomföra tävlingar, lägerverksamhet eller andra arrangemang utan länsstyrelsens tillstånd.
- 9 uppföra anläggning, såsom vindskydd, koja, bänk, spång, bro, stängsel, ledning, mast eller torn.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för bedrivande av renskötsel, inklusive exempelvis snöskoterkörning, i enlighet med bland annat rennäringslagen (1971:437) respektive terrängkörningsförordningen (1978:594).

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för underhåll av befintlig allmän väg eller ledning som går längs reservatets södra kant. Träd som är rotade i reservatet och som har fallit, eller hotar falla, över vägen eller ledningen får kapas och ska lämnas i reservatet.

Föreskrift C7 ska inte hindra ringmärkning av fågel i enlighet med övrigt regelverk.

Föreskrifterna ska inte hindra de åtgärder som krävs för att bekämpa okontrollerad brand i reservatet. All sådan bekämpning bör ske med så skonsamma metoder som möjligt och med största hänsyn till mark, vegetation och vatten.

Tillstånd enligt föreskrift C8 kan innebära att undantag ges från flera föreskrifter. För verksamheten gäller att eventuell åverkan inte annat än alldeles obetydligt får påverka de värden som reservatet syftar till att bevara.

Länsstyrelsen kan ge tillstånd för vetenskapliga undersökningar som innebär någon form av markering, fällfångst eller annan åverkan, under förutsättning att denna åverkan inte annat än alldeles obetydligt påverkar de värden som reservatet syftar till att bevara.

Vetenskapliga undersökningar som inte innebär markering av provtytor eller annan åverkan är tillåtna i reservatet. Vidare ska föreskrifterna inte hindra att i vetenskapligt syfte ta minsta möjliga mängd belägg för artbestämning av exempelvis svampar eller insekter. Observera dock att insamling av vissa arter även kan vara reglerad i artskyddsförordningen (2007:845). Det gäller exempelvis för smällvedel som är fridlyst.

I enlighet med 2 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., ansvarar länsstyrelsen för förvaltningen av reservatet. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att utföra de åtgärder som anges ovan under B och vars utförande beskrivs närmare i skötselplanen.

Föreskrifterna under C gäller även fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet när de inte nyttjar sin rätt att bruka fastigheten.

SKÄLEN FÖR BESLUT

Områdesbeskrivning

Bastusjöklippen är ett sydvänt berg där toppen ligger på 380 meter över havet. Högsta kustlinjen (HK) går igenom området, nedanför bergets sydbrant. Nedan HK finns inslag av sedimentjordar. Ovan HK dominerar frisk moränmark och kalt berg. Berggrunden består av

gabbro och metagråvacka.

De bergbundna delarna är bevuxna av hållmarkstallskog med gamla senvuxna tallar och torrakor av tall. I övriga delar dominerar frisk granskog av blåbärstyp med inslag av lövträd, främst björk, men även enstaka aspar finns. I granskogen finns några fuktdrag och en liten myr. Beståndsåldrarna i granskogen ligger runt 100-130 år, med förekomst av en del äldre tallöverståndare, inte minst i norr, vissa med brandljud. Granskogen är skiktad och tillgången på död ved är i huvudsak god.

De centrala och brantaste delarna av berget klassas som sydväxtberg, en typ av skogsmiljö som karaktäriseras av att de är artrika, särskilt beträffande kärlväxter, typiskt med arter som normalt sett har en mer sydlig utbredning. Branten erbjuder ett skyddat läge mot kalla vindar samtidigt som den har förmåga att magasinera värme och minska antal nätter med frost. Näringstillgången är också god tack vare att det sipprar ner näringsrikt vatten längs branten. Här är också andel lövträd högre jämfört med övriga delar av området.

Kärlväxter som påträffats i området är bland annat blåsippa, fjällnejlika, getrams, grönkulla, hässleklocka, liten fetknopp, måbär, nattviol, rockentrav, skogsfru (NT*), stor blåklocka, tuvbräcka, tibast, torta, trolldruva, tvåblad, underviol, åsstarr och smällvedel (båda EN*). Smällvedel är en störningsberoende flerårig ärtväxt med buskigt växtsätt och en av de arter som ingår i "Åtgärdsprogram för hotade arter". I Västernorrland finns arten endast här vid Bastusjöklippen samt omkring Byberget i Ånge kommun. Från Bastusjöklippen noterades smällvedel för första gången på 1940-talet. Arten är störningsberoende och typiskt för många av de nuvarande förekomsterna är att gamla plantor tynar bort i stark konkurrens från vedväxter, gräs och örter.

Miljön där smällvedel växer inom reservatet är öppen och något stenig. Innan området blev naturreservat har åtgärder för att öppna upp trädkiktet genomförts av länsstyrelsen och SCA för att få mer solinstrålning. Bland annat har granar fällts och lövträd har lämnats kvar. Öster om smällvedellokalen finns en mindre yta, i kanten på reservatet, som utgörs av hygge.

Arter i området som är mer knutna till barrskogen är blackticka, lappticka, norsk näverlav, rynkskinn, långskägg, ulltickeporing (samtliga VU*), urskogsporing (EN*), granticka, rosenticka, gränsticka, kötticka, läderlappslav, rosenticka, stiftgelélav, ullticka, vedtrappmossa samt violettgrå tagellav (samtliga NT*).

I den sydöstra delen av området, i närheten av allmän väg 331, finns två fångstgropar som är registrerade som fornlämningar.

Sammantaget utgörs de prioriterade bevarandevärdena av en barrnaturskog med skyddsvärd kryptogamflora samt en värdefull sydväxtbergsmiljö.

*) NT=nära hotad, VU= sårbar och EN= starkt hotad , kategorier enligt 2015 års rödlista.

Ärendets beredning

Länsstyrelsen inventerade 2004 ett område som var större än dagens reservatsgräns inom

ramen för en inventering av värdefulla skogar på bolagsmark i länet. Under 2008 och 2010 besöktes området ytterligare några gånger och då gjordes en del gränsjusteringar där områden med lägre naturvärden lämnades utanför dagens gräns.

Under 2014 förvärvade Naturvårdsverket större delen av området av SCA (NV-01806-14). Det ingick i det så kallades ESAB-paketet där staten erbjöd de stora skogsbolagen mark från Sveaskog i utbyte mot områden på bolagsmark som planerades bli naturreservat.

Under 2018 värderades även en mindre del av den enskilda fastigheten Bastusjöhöjden 1:2 i norra delarna av området. Avtal om intrångsersättning träffades mellan markägarna och staten den 30 januari 2019.

Tidigare när SCA var markägare var cirka 36 hektar av området registrerade som frivilliga avsättningar. På fastigheten Bastusjöhöjden 1:3 finns två nyckelbiotoper, en på 3,2 hektar samt en på 8,3 hektar.

Reservatsområdet ligger inom området Ljustorpsån-Mjällån som är riksintresse för naturvård enligt 3 kap 6§ miljöbalken.

Reservatsområdet ligger inte inom något riksintresse för rennäringen men förhållandevis nära. Cirka 1 kilometer väster om reservatet ligger ett kärnområde (Granåsen) som är riksintresse för rennäring.

Reservatsområdet finns registrerat som ett naturvårdsobjekt hos länsstyrelsen (objektnummer: 83015).

Området ingår i marker som nyttjas som vinterbetesmarker av samebyarna Raedtievaerie, Jijnjevaerie, Voernese och Ohredahke. Naturreservatet omfattar också ett kulturlandskap som länge påverkats av bland annat renskötsel.

I den sydöstra delen av området, i närheten av vägen, finns två fångstgropar som är registrerade fornlämningar. Det finns även fångstgropar registrerade söder om naturreservatet.

I Härnösands kommuns översiktsplan från 2016 finns det planerade reservatsområdet redovisat som ett naturvårdsobjekt i karta men nämns inte i texten. Inte heller i Härnösands kommuns tematiska tillägget om vindkraft från 2012 finns några motstående intressen redovisade. I Sollefteå kommuns översiktsplan nämns inte heller området och inga motstående intressen finns redovisade.

Inför remissbehandlingen har information hämtats från digitalt underlagsmaterial från mineralrättsregistret. Inga förfallna, beviljade eller ansökta undersökningstillstånd har påträffats inom reservatsområdet.

Vid remissbehandlingen av ärendet har yttrande inkommit från Jijnjevaerie sameby, Skogsstyrelsen, Härnösands kommun och Sametinget. Ingen har något att erinra mot beslutet.

Sametinget anser att det i områdesbeskrivningen eller i syftet även ska framgå vilken betydelse och vilket värde området har för renskötseln. Vidare anser Sametinget att det är viktigt att alla berörda samebyars inställning inhämtas och beaktas.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen har beaktat de vid remissförfarandet inkomna synpunkterna genom bearbetning av beslut och skötselplan. I beslutet har skrivits in vilka samebyar som ligger inom reservatsområdet. I syftet har dock inte något om renskötsel skrivits in, då syftet med reservatet inte är att värna den.

Anledningen till att endast två samebyar har förelagts att yttra sig vid det ordinarie remissförfarandet, är att länsstyrelsen i det här området generellt inte betraktar några andra samebyar som sakägare vid reservatsbildning. Detta enligt det kartunderlag som länsstyrelsen 2009 tog fram i samråd med länets alla samebyar (511-1121-2009). Det har sedan dess använts för att avgöra vilka samebyar som betraktas som sakägare vid reservatsbildning. Sametinget har inför detta reservatsbeslut för första gången varit remissinstans, och de känner inte till ovan nämnda samråd och underlag. Samtliga här berörda samebyar har fått frågan om de vill göra ett förnyat samråd för att uppdatera kartunderlaget som säger inom vilket område de ska betraktas som sakägare. De har alla ställt sig positiva till detta, varför länsstyrelsen planerar ta initiativ till det. Sametinget kommer då också att involveras i samrådet. Inför detta arbete har samtliga samebyar fått information (2019-09-10) om samtliga pågående naturreservatsbildningar (inklusive Bastusjöklippen) med kartor, syfte och föreskrifter.

Områdets skogar har tidigare påverkats av huggningar men sedan lång tid tillbaka har uppenbarligen få skogsbruksåtgärder vidtagits i området. Sålunda har nybildning av skogsbiologiskt viktiga strukturer som äldre träd och död ved kunnat fortgå. Dessa värden är ovanliga i dagens av skogsbruk präglade landskap och av grundläggande vikt för att bevara livsformer knutna till miljöer med mer naturlig skogsdynamik. Ett bevarande av naturvärdena i området är följaktligen oförenligt med konventionellt skogsbruk och annan exploatering.

Genom naturreservatsbildning undanröjs exploateringshot och förutsättningarna för bevarande av skogsmiljöerna, med därtill hörande strukturer, processer och arter, förbättras.

I den händelse en hotad art påträffas eller kunskapsläget ändras för en i dag känd art i reservatet, och det långsiktiga bevarandet av arten inte bedöms tryggat med nuvarande förvaltningsinriktning, skulle det kunna finnas skäl att utfärda en dispens som möjliggör åtgärder nödvändiga för arten. Sådan eventuell dispens ska motiveras av aktuell, välgrundad biologisk kunskap. Vidare bör eventuella åtgärder långsiktigt följas upp och berörda delar dokumenteras före och efter åtgärd. En eventuell dispens förutsätter att särskilda skäl föreligger i enlighet med miljöbalken 7 kap. 7 §, vilket innebär att åtgärderna måste vägas mot de värden som utgjort grund för tillkomsten av detta områdesskydd.

Eftersom smällvedel, som är en ÅGP-art (Åtgärdsprogram för hotade arter), förekommer inom området är det viktigt att det finns möjlighet att genomföra åtgärder för att gynna arten inom reservatet. Det har sedan tidigare redan genomförts flera åtgärder inom en del av området, bland annat röjning, markstörning och utsättning av plantor, i samarbete

mellan länsstyrelsen och SCA.

Länsstyrelsen bedömer att området signifikant bidrar till uppfyllandet av miljömålen "Levande skogar" och "Ett rikt växt- och djurliv". Området ryms inom betinget för det regionala miljömålets första delmål från 2005, som anger att 1,8 % av länets produktiva skogsmark ska skyddas formellt. Urvalet av reservatsförslaget har gjorts i enlighet med både den nationella och den regionala strategin för formellt skydd av skog från 2017 respektive 2005.

Reservatsområdet är beläget inom den för skog identifierade värdestrakten Graninge-Vällingsjö. Den finns redovisad i handlingsplanen för Grön infrastruktur (Dnr 510-3812-2016) med anledning av att här finns en större ansamling av höga naturvärden kopplat till skog i länet.

Vidare bedömer vi att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med kommunens översiktsplan och med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken.

Länsstyrelsen finner vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken att det för att bevara ovan nämnda naturvärden finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat, samt att förordna om föreskrifter för området och att fastställa en skötselplan. För att uppnå det starka skydd som behövs för områdets naturvärden bör föreskrifterna bland annat omfatta förbud mot såväl exploateringsföretag som skogsbruk i området.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill klaga över detta beslut ska skriva till regeringen, men skicka eller lämna skrivelsen till länsstyrelsen, epost vasternorrland@lansstyrelsen.se, eller postadress Länsstyrelsen, Enheten för skyddad natur, 871 86 Härnösand.

Skrivelsen ska ha kommit in inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet. I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och den ändring som begärs. Skriv namn, adress, telefonnummer och ärendets nummer. Om ytterligare upplysningar önskas, kontakta Jonas Salmonsson telefon 0611-34 92 47, jonas.salmonsson@lansstyrelsen.se.

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling, i Post- och Inrikes Tidningar, tidningen Nordsverige och i Tidningen Ångermanland. Den dag kungörelsen varit införd i ortstidning anses berörda ha fått del av beslutet.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har även deltagit Therese Flodin, länsjurist, Mi Berglin, planhandläggare, samt Torbjörn Engberg, chef vid Enheten för skyddad natur.

Berit Högman
landshövding

Jonas Salmonsson
naturvårdshandläggare

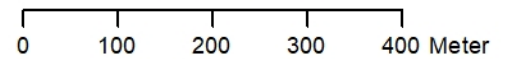
Bilagor

1 Beslutskarta

2 Skötselplan

3 Sändlista

Bastusjöklippens naturreservat

	Reservatsgräns
	Befintliga naturreservat
	§§ B6, B7, B8 och B9 gäller endast här.

Skötselplan för *Bastusjöklippens naturreservat*

Denna skötselplan används lämpligast tillsammans med det beslut som utgör grunden för denna skötselplan. I beslutet återfinns viktig information såsom beslutsmening, syfte, föreskrifter och en sammanfattande beskrivning av området.

Gränser

Reservatet ska märkas ut enligt svensk standard (SIS 03 15 22) genom målning på träd inom reservatet i gränsgatan och uppsättning av stolpar med reservatsbricka i gränsvinklar och där det är naturligt för besökare att korsa reservatsgränsen.

Brand

Om okontrollerad brand uppkommer inom reservatet bör släckning inriktas mot naturliga avgränsningar och mot reservatets ytterkanter om räddningschefen anser att branden härmed slutligen kan bekämpas. All eventuell brandbekämpning bör ske med så skonsamma metoder som möjligt och med största hänsyn till mark, vegetation och vatten.

Servitut och samfälligheter mm

Inom området finns 4 servitut.

Servitut 1: Fastigheten Bastusjöhöjden 1:2 belastas av ett officialservitut till förmån för Bastusjöhöjden 1:1 som bildats vid tidigare avstyckning, akt 22-GRA-109, "Nödiga vintervägar över avstyckningen, varjämte förbehålles rätt att uppsätta elektriska och andra ledningar m.m."

Servitut 2: Fastigheten Bastusjöhöjden 1:2 belastas av avtalsservitut till förmån för Bastusjöhöjden 1:1, inskrivet 1934-08-22, akt 318. Enligt akten har ägaren, a) Rätt till erforderliga vägar för transport av virke eller för annat ändamål. b) Rätt till erforderliga upplagsplatser för timmer och annat gods. c) Rätt att uppsätta och hava stående nödigt antal stolpar, stöd och stag för elektrisk ledning samt telefonledning.

Servitut 3: Fastigheten Bastusjöhöjden 1:1 (numera Bastusjöhöjden 1:3) belastas av ett officialservitut till förmån öfr Bastusjöhöjden 1:2, akt 22-GRA-109, rätt "till fri utfarsväg på anvisat lämpligt ställe".

Servitut 4: Fastigheten Tallåsen 1:1 (numera Tallåsen 1:8) belastas av officialservitut bildat vid avstyckning till förmån för Tallåsen 1:2, Tallåsen 1:3, Tallåsen 1:4 och Tallåsen 1:5, akt 22-VIK-207 och 22-VIK-215, rätt "att färdas fritt å stamfastighetens vägar och även i övrigt å dess mark

i den mån så erfodras för skogshanteringens bedrivande".

.

Jakt

Jakträtten i reservatet innehas av respektive markägare.

För den del som Naturvårdsverket förvärvat 2014, har SCA Skog AB förbehållit sig all jakt genom särskild jakträttsupplåtelse (NV-01806-14). Upplåtelsen gäller till och med 30/6 - 2020. Avtalet ska sägas upp senast ett år före avtalstidens utgång annars förlängs avtalet automatiskt med 5 år. Uppsägning förutsätter enligt upplåtelsen att jakten regleras i reservatsföreskrifter.

Anslag om pågående jakt bör sättas upp i anslutning till reservatstavlan (se skötselplanekarta). Vid uttransport av högvilt får mindre banddriven älgdragare eller fyrhjulig motorcykel användas, varvid risken för markskador och spårbildning ska minimeras (se beslutet § A9). Siktgator får inte röjas (§ A6). Befintliga jaktorn ägs av jakträttsinnehavaren och ska underhållas eller rivas. Uppförande av nya jaktorn är tillåtet endast efter tillstånd från länsstyrelsen (§ A11). Av reservatsföreskrifterna följer vidare att varken levande eller döda träd i reservatet får nyttjas till ved (§ A6 och C1).

Smällvedel

Den starkt hotade ärtväxten smällvedel (*Astragalus penduliflorus*) förekommer inom skötselområde 2, delområde A. Arten är flerårig, busklik, 30-70 centimeter hög, har gula blommor och tillväxer vegetativt genom nya skott från en vedartad rot. Den sprids dock endast genom frön som kan ligga kvar i marken i form av en fröbank under flera år.

I Sverige växer smällvedel naturligt i torra ljusöppna tallmoar och branta slänter på väldränerade sandiga-grusiga åsar och moräner. Arten är en pionjärväxt som är anpassad till dynamiken i skogslandskapet med återkommande bränder och andra störningar. Genom brand minskar förnamängderna och ett tunnare förnaskikt gynnar konkurrenssvaga arter som smällvedel. Det kan också vara så att det krävs brand för att smällvedelfrön som ligger i fröbank ska börja gro. Även äldre tiders utmarksbete kan ha gynnat arten genom att landskapet hölls mer öppet och trampstörningar i markskiktet ökade möjligheten för frön att gro.

Idag hotas arten av igenväxning, uteblivna skogsbränder och för lite markstörning. Mer information om smällvedel finns bland annat i Naturvårdsverkets Åtgärdsprogram för smällvedel, 2009-2012, rapport 5948.

Förvaltning och tillsyn

Länsstyrelsen ansvarar för förvaltningen av reservatet och tillsynen när det gäller efterlevnaden av reservatsbestämmelserna.

.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Området har indelats i 3 skötselområden, se skötselkartan.

Skötselområde 1

Naturskogsartad barrskog samt lövrik sydväxtbergsmiljö

Övergripande mål

Att skogsmiljöerna utvecklas fritt efter naturligt förekommande processer och fortsatt skapar strukturer som är kännetecknande för ett naturligt fungerande ekosystem såsom lövträd, gamla träd, och döda stående och liggande träd. De två fångstgroparna i söder ska inte skadas på grund av träd som är rotade i lämningen.

Åtgärder

■ Røjning av träd på fångstgropar

I den södra delen av området finns två fångstgropar, se skötselkartan. För att fornlämningarnas form och karaktär inte ska påverkas negativt av rotsprängning och rotvältor bör de hållas fria från träd och buskar. Røjning ska ske motormanuellt med motorsåg och röjsåg. Träds som fälls ska läggas bredvid fångstgropen.

Skötselområde 2

Öppen till halvöppen hyggesyta

Övergripande mål

Miljön inom skötselområdet är fortsatt lämplig miljö för smällvedel.

Målordikatorer:

■ Smällvedel finns inom reservatet.

Åtgärder

■ Manuell markstörning

Manuell markstörning i form av krattning eller hackning för att gynna smällvedel.

■ Inventering av smällvedel

Inventering av smällvedel för att följa förekomsten av både naturliga och utplanterade smällvedelplantor. Vid inventering ska även eventuellt åtgärdsbehov för smällvedel undersökas.

■ Røjning för smällvedel

Røjning av eventuell igenväxningsvegetation eller sly för att öppna upp kring befintliga plantor eller för att skapa miljöer lämpliga för smällvedel. Røjning ska göras med stor försiktighet för att undvika uppslag av högvuxen och konkurrensstark hyggesvegetation.

■ Naturvårdsbränning för smällvedel

För att gynna smällvedel kan småskalig naturvårdsbränning genomföras inom skötselområdet. Sannolikt är en naturvårdsbränning inom området komplicerad då området har få naturliga begränsningslinjer och det saknas naturlig tillgång till vatten.

Selektiva huggningsingrepp för att upprätthålla säkerheten kan komma att göras inför naturvårdsbränning, exempelvis kvistrensning av träd som riskerar att föra elden upp i kronskiktet, eller fällning av döda björkar med eldfångd näver intill yttergränser. Det kan också bli aktuellt att anlägga mineraljordssträngar.

■ Utsättning av smällvedel

I första hand ska alltid åtgärder prioriteras för att aktivera befintlig fröbank eller gynna befintliga plantor. Eftersom det tidigare satts ut plantor i området (Skötselområde 2A) och de första försöken visar att det är svårt att få plantorna att överleva ska man utreda framtida behov av utsättning. Om förvaltaren och ÅGP-ansvariga bedömer att utsättning krävs ska motiv, förutsättningar och åtgärder för utsättningar beskrivas utförligt i ett särskilt utsättningsprogram innan åtgärder genomförs. Utsättningsprogrammet ska följa Naturvårdsverkets vägledning Utsättning av vilda växt- och djurarter i naturen (Naturvårdsverket 2008-05-22, PM).

■ Bränningsplan

I en bränningsplan ska noga klargöras hur bränningar ska avgränsas och genomföras. Såväl mål med bränningarna som alla nödvändiga säkerhetsåtgärder ska specificeras i planen. En naturvårdsbränning i området kommer att vara småskalig och målet med bränningen kommer att vara att gynna smällvedel.

Åtgärder för smällvedel ska alltid ske i samråd med ansvariga ÅGP-handläggare och åtgärdsprogrammet för smällvedel ska beaktas. Vid åtgärder inom skötselområdet ska hänsyn även tas till andra hotade arter, till exempel åsstarr som är rödlistad som starkt hotad (EN) och växer inom samma område som smällvedel.

Delområde A	Halvöppen sluttning med enstaka kvarlämnade aspar och björkar.
<i>Skötsel:</i>	Inom detta område bör åtgärder för att gynna smällvedel prioriteras eftersom arten påträffats här. Redan 2008 genomfördes åtgärder inom ytan. I samråd med SCA avverkades ett flertal större träd för att öka ljusinsläppet samt minska konkurrensen.
Delområde B	Nyupptaget hygge. I detta delområde är smällvedel inte påträffad.
<i>Skötsel:</i>	Länsstyrelsens bedömning är att det i dagsläget är lägre prioritet att genomföra åtgärder inom detta område jämfört med delområde A.

Skötselområde 3

Information och tillgänglighet

Skötselområdet omfattar hela reservatet

Övergripande mål

Att låta området vara fortsatt tillgängligt för allmänheten samt att besökare ska få relevant information om området.

Målkriterier:

- Aktuell information om reservatet finns på länsstyrelsens hemsida.
- Informationstavla är på plats och i gott skick.

Åtgärder

- Information på hemsida
En beskrivning av reservatet läggs ut på länsstyrelsens hemsida.
- Informationstavla
En informationstavla sätts upp.

Reservatsbeslutet medger att mindre friluftsanläggningar som rastplats och stigar anläggs inom området. Vid reservatets bildande bedöms dock sådana anläggningar inte vara prioriterade med beaktande av det samlade åtgärdsbetinget i skyddade områden i länet.

Sammanfattning och prioritering av åtgärder

Prio	Åtgärd	Skötsel- omr	Start	Intervall	Finansiering
1	Information på hemsida	3	2020	engångsåtgärd	reservatsanslag
1	Informationstavla	3	2020	engångsåtgärd	reservatsanslag
1	Manuell markstörning	2	2020	vart 10:e år	reservatsanslag
1	Inventering av smällvedel	2	2020	årligen	reservatsanslag
1	Röjning av träd på fångstgropar	1	2020	vid behov	reservatsanslag
2	Röjning för smällvedel	2	2025	vart 10:e år	reservatsanslag
3	Naturvårdsbränning för smällvedel	2	2025	vid behov	reservatsanslag
3	Utsättning av smällvedel	2	2030	vid behov	reservatsanslag
3	Bränningsplan	2	2024	engångsåtgärd	reservatsanslag

Uppföljning

Uppföljning av reservatets syfte och gynnsam bevarandestatus för miljöer och arter är en prioriterad uppgift för reservatsförvaltningen, förutom de åtgärder som anges ovan. Skötselåtgärder för smällvedel ska dokumenteras med fotografier, beskrivning och följas genom räkning av plantor.

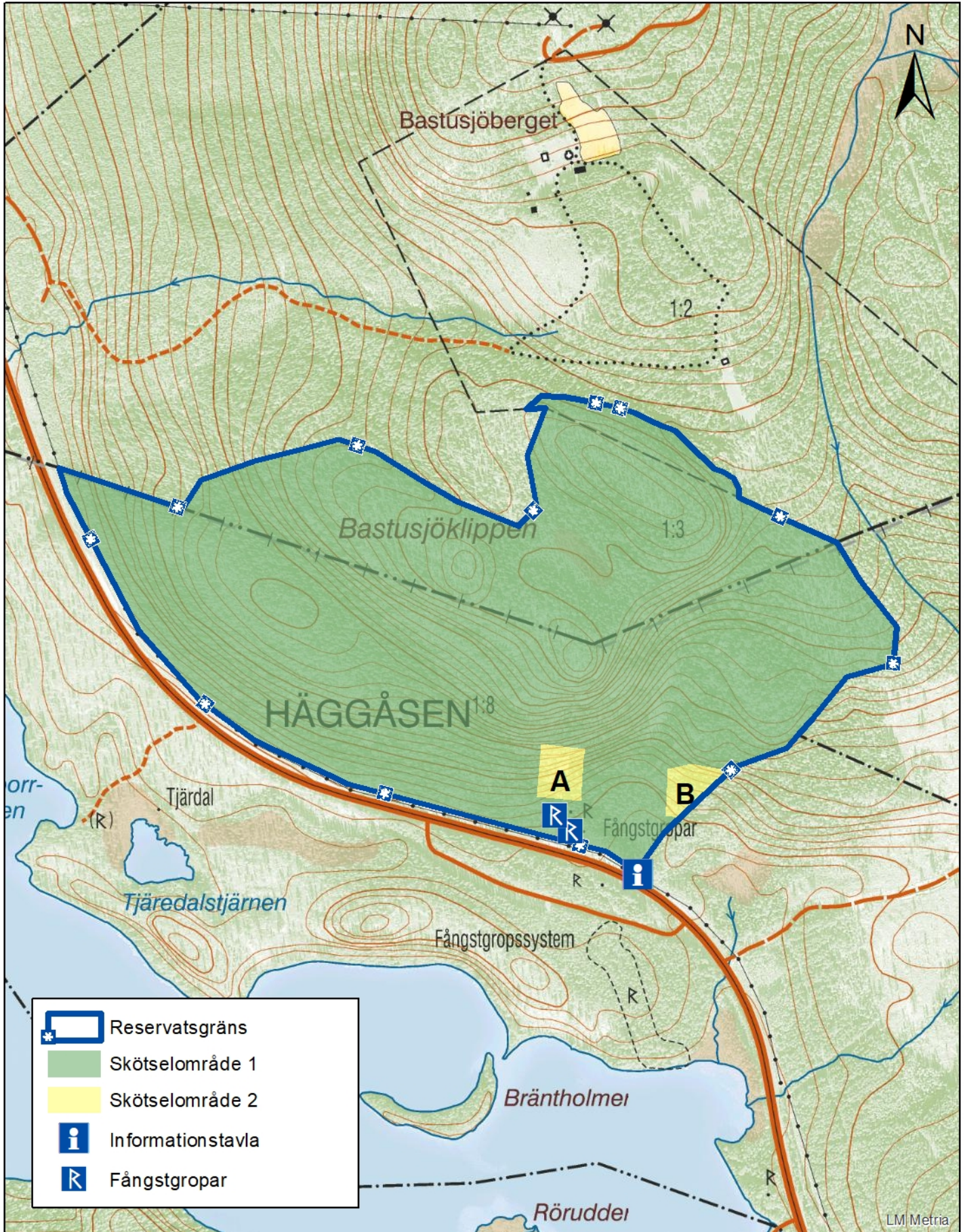
Inventeringar av organismer som normalt förekommer i naturskogsmiljö bör genomföras ungefär vart 20:e år mellanrum (vedlevande svampar, insekter, lavar, mossor). Därvid är det viktigt att noga dokumentera inventeringsinsatsen för att verkligen kunna detektera främst kvalitativa skillnader över tid. Man kan förvänta sig att skogarna med tiden strukturellt förändras, med framför allt mer död ved. Då kan man också förvänta sig att hitta arter som inte fanns vid reservatets tillblivelse.

Sammanfattning av uppföljningsbara mål

Skötsel- omr	Kvalitetsmål	Intervall
2	Smällvedel finns inom reservatet.	löpande
3	Informationstavla är på plats och i gott skick.	löpande
3	Aktuell information om reservatet finns på länsstyrelsens hemsida.	löpande

Bastusjöklippens naturreservat

Skötselkarta
2019-12-11
Dnr: 511-6368-15

0 100 200 300 400 Meter

© Länsstyrelsen Västernorrland
© Lantmäteriet Geodatasamverkan